

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

w sprawie S.S., wobec którego umorzono postępowanie o czyn z art. 231 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 11 marca 2026 r.
wniosku obrońcy – adwokat M.P. - o zasądzenie na rzecz S.S. zwrotu kosztów
ustanowienia obrońcy w postępowaniu odwoławczym,
na podstawie art. 626 § 2 k.p.k., art. 632 pkt 2 k.p.k., art. 636 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz S.S.:

- kwotę 6000 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
adwokackiego w postępowaniu odwoławczym przed Sądem
Najwyższym;
- kwotę 2534,60 złotych tytułem zwrotu wydatków związanych
z dojazdem obrońcy na rozprawy do Sądu Najwyższego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 października 2024 r., w sprawie I KA 14/23, Sąd Najwyższy w Izbie Karnej orzekając jako Sąd odwoławczy, po rozpoznaniu apelacji obrońcy S.S. oraz wniesionej na niekorzyść apelacji prokuratora Wydziału do spraw Wojskowych Prokuratury Okręgowej w G., uchylił wyrok Sądu I instancji i na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k. umorzył postępowanie w

zakresie zarzucanego oskarżonemu czynu z art. 231 § 1 k.k., a kosztami procesu w sprawie obciążył Skarb Państwa.

W dniu 5 lutego 2026 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 18 grudnia 2025 r. przekazujące wniosek adwokat M.P. - obrońcy S.S. – dotyczący zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz S.S. wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy w postępowaniu apelacyjnym przed Sądem Najwyższym. Z wniosku obrońcy z dnia 24 lutego 2025 r. wynikało, że na wydatki te miała składać się kwota 6000 złotych tytułem wynagrodzenia za postępowanie odwoławcze oraz kwota 3801, 90 złotych z tytułu wydatków związanych z dojazdem na rozprawę do Sądu Najwyższego. W piśmie tym precyzowano, że przed Sądem Najwyższym odbyły się 3 rozprawy, w których wzięła udział obrońca, co daje minimalną stawkę w kwocie 1680 złotych. Z uwagi na zawilość sprawy i jej obszerność, obrońca wystąpiła o zwiększenie tego wynagrodzenia do kwoty 6000 złotych (wniosek na kartach 6933-6934, tom XXXV). Natomiast w piśmie z dnia 26 marca 2025 r. (k. 6967-6968), obrońca sprecyzowała, że wzięła udział w dwóch rozprawach przed Sądem Najwyższym, a nie jak omyłkowo podała w trzech, a zatem kwotę z tytułu dojazdów pomniejsza o 1267,30 złotych. Do obydwu pism obrońca załączyła szereg dokumentów mających obrazować podstawę uzasadnionych wydatków i wynagrodzenia (m.in. przedłożono kserokopię umowy zlecenia, z której wynika, że S.S. uiścił na rzecz obrońcy kwotę 6000 zł za obronę w postępowaniu odwoławczym).

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wniosek obrońcy zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z dyspozycją art. 626 § 1 k.p.k. w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd określa, kto, w jakiej części i zakresie ponosi koszty procesu. Na podstawie art. 636 § 1 k.p.k., w sprawach z oskarżenia publicznego, w razie nieuwzględnienia środka odwoławczego, wniesionego wyłącznie przez oskarżonego lub oskarżyciela posiłkowego, koszty procesu za postępowanie odwoławcze ponosi na ogólnych zasadach ten, kto wniósł środek odwoławczy, a jeżeli środek ten pochodzi wyłącznie od oskarżyciela publicznego, koszty procesu

za postępowanie odwoławcze ponosi Skarb Państwa. Do kosztów procesu natomiast należą nie tylko koszty sądowe, ale i uzasadnione wydatki stron, w tym z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy lub pełnomocnika (art. 616 § 1 k.p.k.). Z kolei jak stanowi art. 632 pkt 2 k.p.k., w razie uniewinnienia oskarżonego lub umorzenia postępowania koszty procesu w sprawach z oskarżenia publicznego ponosi Skarb Państwa.

Wobec tego, to Skarb Państwa ponosi koszty postępowania odwoławczego w odniesieniu do S.S. wobec umorzenia wobec niego postępowania.

Podstawę prawną do ustalenia wysokości wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem jednego obrońcy, stanowią przepisy ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2024 r., poz. 1564, t.j.) oraz przepisy aktualnie obowiązującego Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2023 r., poz. 1964, t.j.). Zgodnie z art. 16 ust. 1 w/w ustawy, opłaty za czynności adwokackie ustala umowa z klientem, niemniej umowa ta jest wiążąca tylko w relacji pomiędzy obrońcą będącym adwokatem i jego mocodawcą. Ustalona w umowie wysokość opłat za czynności adwokackie nie musi stanowić podstawy zasądzenia przez sąd poniesionych przez tę stronę kosztów zastępstwa prawnego. W rozpoznawanej sprawie nie jest więc ona dla Sądu wiążąca. W przypadku opłat za czynności adwokackie przed organami wymiaru sprawiedliwości, stanowiących podstawę do zasądzenia zwrotu kosztów obrony, sytuacja przedstawia się inaczej, gdyż podlegają one określonym limitom. Wysokość kosztów procesu związanych z udziałem obrońcy lub pełnomocnika będącego adwokatem, zasądzanych w sprawie karnej od Skarbu Państwa lub przeciwnika procesowego na rzecz strony, której racje zostały w procesie uwzględnione, jest limitowana wysokością rzeczywiście poniesionych kosztów.

Jak wynika z § 15 ust. 1 powołanego wyżej Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, opłaty stanowiące podstawę zasądzenia kosztów zastępstwa prawnego i kosztów adwokackich ustala się z uwzględnieniem stawek minimalnych określonych w rozdziałach 2 - 4, z czego wnosić należy, że są one podstawą do ustalenia wynagrodzenia. Natomiast zgodnie z § 15 ust. 3 tego rozporządzenia, nie

może ona przekroczyć sześciokrotności stawki minimalnej. Ocenie sądu podlegają również takie wyznaczniki, jak m.in. nakład pracy adwokata w korelacji względem rodzaju i stopnia złożoności sprawy oraz obszerności materiału dowodowego. Zasadzając wynagrodzenie wyższe od minimalnego należy wskazać okoliczności uzasadniające takie postąpienie, a związane z charakterem sprawy, zwiększonym nakładem pracy adwokata oraz wkładem jego pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia sprawy i rozstrzygnięcia. Zatem kontrolując oświadczenie o wysokości kosztów obciążających stronę z tytułu wynagrodzenia adwokata, sąd z jednej strony jest zobowiązany badać czy nie przekracza ono sześciokrotności stawki minimalnej przewidzianej dla danej sprawy, a z drugiej czy zasądzenie kwoty przewyższającej stawkę minimalną uzasadniają okoliczności wskazane w § 15 ust. 3 w/w rozporządzenia (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 września 2022 r., IV KK 470/21, LEX nr 3485830; z dnia 18 lutego 2020 r., V KK 534/18, LEX nr 3260337; z dnia 25 października 2023 r., V KK 128/22, LEX nr 3619872*).

W sprawie niniejszej obrońca wystąpił o zasądzenie na rzecz S.S. zgodnie z przedstawionymi dokumentami, kosztów ustanowienia obrońcy w postępowaniu w łącznej kwocie 6000 zł. Obrońca była obecna na rozprawach przed Sądem Najwyższym w dniach 25 stycznia 2024 r. i 15 października 2024 r. Zgodnie z § 11 ust. 2 pkt 6 w/w rozporządzenia, stawka minimalna za obronę przed Sądem Najwyższym wynosi 1200 zł, a w sytuacji, gdy rozprawa trwa dłużej niż jeden dzień, stawka ta ulega podwyższeniu o 20% (§ 17 pkt 1 rozporządzenia). Sąd Najwyższy, kierując się przesłankami określonymi w § 15 ust. 3 pkt 3 i 4 powołanego powyżej Rozporządzenia (rodzaj i złożoność sprawy oraz nakład pracy adwokata związany z obroną w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, wkładem jego pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia sprawy i rozstrzygnięcia), uznał za zasadne zasądzenie dochodzonej kwoty 6000 zł tytułem zwrotu opłaty za czynności adwokackie podjęte w postępowaniu odwoławczym.

Nadto należało zasądzić na rzecz S.S. kwotę 2534, 60 złotych z tytułu zwrotu wydatków związanych z dojazdem obrońcy na rozprawę do Sądu Najwyższego z siedziby Kancelarii Adwokackiej. Odnośnie do żądanego zwrotu kosztów dojazdu na rozprawę należy stwierdzić, że obrońca wykazała w sposób

właściwy te koszty, przedstawiając stosowne dokumenty, co obrazuje odpowiednie wyliczenie, z którego wynika, iż wydatki te wynoszą wskazaną kwotę.

[WB]